



Bergs kommun
Bierjen tjielte



Polisen



j! Jämtlands Gymnasieförbund



Ska vi ringa polisen?

Vad gäller när en elev begär en handling i skolan som kan uppfattas som brott?

Utgivare: Polismyndigheten – Socialtjänsten – Skolan i Jämtlands Län

Innehåll

1. Bakgrund	4
2. Riktlinje för polisanmälan av brott.....	4
3. Anmälningsrutin	4
4. Hur anmäler man till polisen?	5
5. Riktlinjer för anmälan till socialtjänsten när barn kan antas fara illa	5
6. Hur anmäler man till Socialtjänsten?	5
7. Vad händer efter att anmälan är gjord?.....	6
8. Vittnesplikt	6
9. Framtagningsprocess, förankring och uppföljning	6

1. Bakgrund

Det finns inga nationella föreskrifter som anger om, hur eller när polisen ska kopplas in när brott begåtts. Den enda reglering som finns är [anmälningsplikten enligt 14 kap. 1§ socialtjänstlagen](#). Den gäller alla som är anställda inom barnomsorg och skola.

Skolverket vill att landets kommuner ska ha riktlinjer om hur skolan ska agera när ett brott begåtts. Riktlinjerna ska ge samsyn om vad som motiverar en polisanmälan eller anmälan till socialtjänsten, så att brott behandlas lika i alla skolor, samt bättre samverkan mellan skolor, polis och socialtjänst.

Dessa rutiner har barnens bästa i blickfånget. Ett snabbt och konsekvent agerande från skolans, polisens och socialtjänstens sida är oerhört viktigt för det enskilda barnets säkerhet i sådana krissituationer som detta dokument behandlar.

Rutinerna avgränsar sig till sådant som kan leda till en polisanmälan eller anmälan till socialtjänsten. Rutinerna ersätter inte skolornas trivselregler, ordningsregler eller andra handlingsplaner som tar upp kränkande, hot och våld i vidare bemärkelse. Rutinerna gäller för alla grundskolor och gymnasieskolor i Jämtlands Län. De gäller i tillämpliga delar även för förskolor, där självklart ålderskategorierna särskilt behöver beaktas.

2. Riktlinje för polisanmälan av brott

Skolans utgångspunkt är att brott och kriminalitet ska behandlas på samma sätt i skolan, som i övriga delar av samhället. Skolan anmäler händelsen - polisen bedömer om eller när ett brott begåtts. Därför är skolans huvudregel att alla brottsliga handlingar ska polisanmälas, och att skolan ska göra polisanmälan.

Vid tvekan om ifall en anmälan ska göras, kontakta jourhavande förundersökningsledare eller ansvarig utredningschef vid Polisområdet för att råd göra. Ring 114 14 och begär att få bli kopplad. Fokus ska vara på handlingen och inte på personen som begått brottet. Skolan ska inte göra några utredningsåtgärder som kan ligga inom polisens verksamhet, eftersom det riskerar att störa en förundersökning, så till den milda grad att bevisvärderingen blir åsidosatt. Skolan ska objektivt beskriva händelsen som föranleder anmälan, och i övrigt göra vad som krävs enligt skollag, likabehandlingsplan och övriga lokala handlingsplaner.

Utgångsläget för skolan ska därför vara:

- Brottsliga handlingar ska aldrig accepteras
- Skolan ska polisanmäla alla brott som sker i skolan eller i anknytning till skoldagen
- Polisanmälan ska göras även om den misstänkte gärningsmannen inte fyllt 15 år

3. Anmälningsrutin

När den brottsliga handlingen utförts av elev/elever ska **rektor** göra anmälan. Om rektor inte finns tillgänglig ska den som rektor utsett i särskild ordning eller den i personalen som sett brottet göra anmälan. Huvudregeln är att skolan ska anmäla händelsen. Detta gäller även då målsägaren själv inte vill eller vågar anmäla händelsen.

De brott som finns i brottsbalken är brott också om de begås av personer under 15 år, trots att de inte går till domstol och inget straff kan döms ut. Ansvar för samhällets åtgärder när en icke straffmyndig begått ett brott finns hos de sociala nämnderna. Det hindrar dock inte polisen från att göra brottsutredningar om det finns särskilda skäl för detta, vilket regleras i [lagen \(1964:167\) om unga lagöverträdare](#).

Att gärningsmannen inte fyllt 15 år är alltså inget skäl för att skolan ska avstå från att göra en polisanmälan. Av förebyggande skäl kan det vara viktigt att polisanmäla just en gär-

ningsman som inte fyllt 15 år. Detta eftersom en polisanmälan ger en signal till polis och socialtjänst om att allt kanske inte står rätt till. Polisanmälan av yngre elever, i varje fall under 12 år, medför som regel endast att polisen – utan egen utredning – vidarebefordrar anmälan till socialtjänsten. Observera att polisens anmälan till socialtjänsten inte ersätter skolans skyldighet att göra anmälan till socialtjänsten.

Om en brottslig handling gjorts av någon i personalen är det inte rektor utan förvaltningschefen för gymnasieskolorna respektive områdeschefen för grundskolan som ansvarar för att polisanmälan görs.

Brott kan naturligtvis begås av betydligt fler än elever och personal, exempelvis föräldrar, syskon och andra som tillfälligt besöker skolan. I dessa fall ska rektor polisanmäla.

Skyndsamhet är av stor vikt, anmälan bör därför helst ske i samband med att händelsen kommit till skolans kännedom. Vid brott mot person bör polis kallas till platsen.

4. Hur anmäler man till polisen?

Polisanmälan görs genom att kontakta polisen på 114 14, besöka en polisstation och göra en polisanmälan på plats eller genom att skicka en skrivelse till Polismyndigheten som grund för anmälan.

5. Riktlinjer för anmälan till socialtjänsten när barn kan antas fara illa

Anställda inom myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd, detta regleras i [Socialtjänstlagen \(2001:453\) 14.kap 1§](#). Anmälningssplikten förutsätter inte att det är klarlagt att socialtjänsten behöver ingripa - det räcker att det finns misstankar. Efter anmälan är det socialtjänstens sak att utreda om det behövs någon insats.

Skyldigheten innebär också att man är skyldig att lämna alla uppgifter som socialtjänsten begär och som kan vara av betydelse för utredningen.

När skolan gjort en anmälan till polisen om brottslig handling där gärningsmannen antas vara under 18 år, lämnar polisen en kopia på anmälan till socialtjänsten. Skolans skyldighet att anmäla till socialtjänsten förändras inte av att anmälan gjorts till polisen.

Om skolan gör en anmälan till socialtjänsten, skriver rektor under den. Om en enskild anställd i skolans verksamhet gör en anmälan, står denne själv för anmälan.

Konsultera vid behov socialsekreterare i respektive kommun innan skriftlig anmälan görs eller föräldrarna/vårdnadshavare kontaktas. Socialsekreteraren informerar dig, beroende på orsak till anmälan om vilka eventuella särskilda rutiner som ska gälla i den fortsatta handläggningen, t ex om vårdnadshavarna ska informeras eller inte.

I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan per telefon. En sådan muntlig anmälan bör sedan bekräftas skriftligt.

6. Hur anmäler man till Socialtjänsten?

Vid respektive kommun finns individ- och familjeomsorg, som alltid har en socialsekreterare näbar dagtid. Denne nås enklast via kommunens växel. Övrig tid på dygnet kan akuta anmälningar lämnas eller konsultationer ske via socialjouren, via telefonnumret 112.

7. Vad händer efter att anmälan är gjord?

HOS POLISEN

Polismyndigheten granskar inkommen anmälan och fattar ett beslut på det inkomna underlaget. Beslut ska härvid fattas om förundersökning ska inledas eller inte, vilket regleras i [rättegångsbalkens 24.kap.](#) Om förundersökning inleds, vidtas sedan utredande åtgärder på direktiv från utsedd förundersökningsledare, i normalfallet en åklagare. När brottsutredningen är klar fattar åklagaren sedan beslut om åtal ska väckas eller att förundersökningen ska läggas ned.

HOS SOCIALTJÄNSTEN

Efter att anmälan till Socialtjänsten är gjord, bekräftar denne att anmälan tagits emot och av vem. I normalfallet sker detta skriftligt, med en information om vad som händer med anmälan. Därefter hindrar sekretess att anmälaren får uppgifter om barnet eller föräldrarnas personliga förhållanden. Socialtjänsten kan dock lämna ut uppgifter om den enskilde samtycker till detta.

När en anmälan som rör barn eller unga har kommit in ska socialnämnden genast göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd, en så kallad skyddsbedömning. Socialtjänsten ska sedan senast inom 14 dagar besluta om en utredning ska inledas eller inte. Detta kallas förhandsbedömning. I detta skede kan utredaren kontakta anmälaren för muntlig, kompletterande information.

Beslutar socialtjänsten att inleda utredning är det vanligt att skolan och anmälaren är fortsatta uppgiftslämnare, muntligt eller skriftligt. Att en utredning är inledd begränsar inte skyldigheten att anmäla om anmälaren känner ny oro för barnet eller den unge.

*Anmäla oro för barn – stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19456/2014-6-5.pdf>

8. Vittnesplikt

I svenskt rättssystem gäller vittnesplikt, vilket betyder att man är skyldig att vittna om man blivit kallad till ett vittnesförhör. Den som sett eller uppmärksammat händelsen är den som ska vittna.

Vittnesplikten gäller alla med några få undantag, och underåriga är inte undantagna. Domstolen kan dock befria en underårig från vittnesplikt om den befarar att den unge på grund av sin låga ålder skulle ta skada av att vittna. Regler om vittnesförhör finns i [rättegångsbalkens \(1972:740\) 36.kap.](#)

9. Framtagningsprocess, förankring och uppföljning

Dokumentet har tagits fram av det Birgernätverket i Östersunds kommun. Ansvariga för framtagandet har varit Sten Sundin, poliskommissarie och Petra Olsson, områdeschef Socialförvaltningen. Dokumentet har förankrats hos Jämtlands läns verksamhetschefer inom socialtjänst och skola.

Dokumentet ska ses som ett underdokument till den regionala samverkansöverenskommelsen *Jämtbus – Barn i behov av särskilt stöd.*

Dokumentet följs årligen upp i det regionala Jämtbusnätverket.